

การประเมินโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน
ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาชาติ ศรีวิริยกุลชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2547

ISBN 974-383-765-5

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ พระมหาชิต ศรีวิริยกุลชัย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ดร. สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

.....กรรมการ

(ดร. สมุท ขำนาญ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(ดร. สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

.....กรรมการ

(ดร. สมุท ขำนาญ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)

.....กรรมการ

(นายเสียน โสดขุนทด)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์บุญร่วม ทิพนศรี)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่...๒๑...เดือน...มิถุนายน...พ.ศ. ๒๕๔๗

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ดร. สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร. สมุท ร ชำนาญ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการสอบเค้าโครง รองศาสตราจารย์บุญร่วม จิพพศรี และคุณเสียน โสคขุนทด คณะกรรมการสอบปากเปล่า ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ปรากฏนามในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยจนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณพระเทพปริยัติสุธี รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต พระอาจารย์ประสาร จันทสาโร ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หัวหน้าหน่วยอบรม พระวิทยากร/ พี่เลี้ยง ผู้ที่เข้ารับการบรรพชาและอบรมเยาวชน ผู้ปกครองทุกท่าน โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธา โรงเรียนแสนสุข และโรงเรียนบ้านเหล่าอ้อย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ช่วยเหลือ ตอบแบบสอบถามจนครบถ้วน

ขอขอบพระคุณท่านที่มีส่วนสำคัญในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ พระครูพิทักษ์ชินวงศ์ เจ้าอาวาสวัดกลางนาบรอง พระมหานรินทร์ มหาวิโร พระมหาอำนาจ ฐานธมโม คุณครูคุณณาวงษ์ศิลป์ คุณวินัย - คุณสุจารี ชัยสมบัติ ที่ได้อุปถัมภ์เรื่องทุนการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ศึกษา พระครูพิศาลชลปมคุณ ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้พักอาศัยขณะทำวิทยานิพนธ์และสนับสนุนและให้กำลังใจตลอดการศึกษา

และท้ายที่สุดขอขอบคุณนางาผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ในภาควิชาบริหารการศึกษาเพื่อน ๆ ที่ให้กำลังใจตลอดการทำวิทยานิพนธ์ คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแก่ คุณพ่อ คุณแม่ อุปัชฌาย์อาจารย์ผู้มีอุปการคุณทุกท่าน ที่มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมในด้านต่าง ๆ จนทำให้ผู้วิจัยได้สำเร็จกิจแห่งการศึกษาทุกประการ

พระมหาจิต ศรีวิวิกุลชัย

45910197: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ/ การบรรพชาสามเณร/ การอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน/
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาชิต ศรีวิริยกุลชัย: การประเมินโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน
ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (AN EVALUATION OF SUMMER NOVICE ORDINATION AND
YOUTH TRAINING PROJECT OF MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY) อาจารย์
ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: สัทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, Ed.D., สมุทร ชำนาญ, กศ.ด., ไพรัตน์ วงษ์นาม, ค.ด. 199 หน้า.
ปี พ.ศ. 2547. ISBN 974-383-765-5

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน
ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยใช้รูปแบบประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Evaluation Model)
ประเมินโครงการในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการ กลุ่มตัวอย่าง
ประกอบด้วย ผู้บริหารโครงการ 123 รูป/คน วิทยากร/พี่เลี้ยง 322 รูป/คน ผู้บรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชน
ภาคฤดูร้อน 163 รูป/คน ผู้ปกครอง 205 คน รวมทั้งสิ้น 815 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เป็นการวิเคราะห์เอกสาร และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมินพบว่า

ด้านบริบท ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับวัตถุประสงค์หลักในแผนพัฒนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ระยะที่ 9 (2545-2549) โดยรวมมีความสอดคล้องกันทุกประการและ
ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับความต้องการของสังคม โดยรวมมีความสอดคล้องกัน
ในระดับมาก

ด้านปัจจัยนำเข้า วิทยากร/พี่เลี้ยงมีความเห็นว่า ปัจจัยนำเข้าที่ใช้ในโครงการคือ ด้านบุคลากร ความรู้
และประสบการณ์ของวิทยากร หลักสูตรที่ใช้ในการฝึกอบรม สถานที่ คุณสมบัติด้านอายุของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
โดยรวมมีความเพียงพอและเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้น 2 ข้อ คือ ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับและ
ความพร้อมของสื่ออุปกรณ์ในการฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านกระบวนการ ผู้เข้ารับการบรรพชาและอบรมเยาวชนมีความเห็นว่า ความสอดคล้องระหว่าง
วัตถุประสงค์กับการปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกันอยู่ในระดับมาก สำหรับความเหมาะสมของการวางแผน
และการกำหนดกิจกรรม ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากวิทยากร การใช้เอกสารประกอบการบรรยาย
การจัดสภาพแวดล้อมและการอำนวยความสะดวก เนื้อหาและการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร ระยะเวลาในการ
จัดโครงการ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ด้านผลผลิต ผู้ปกครองมีความเห็นเกี่ยวกับการบรรพชาสามเณรด้านความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติตน
ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ความภูมิใจในวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
การมีวินัยในตนเอง การใฝ่ใจอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การห่างไกลจากยาเสพติด โดยรวมมีการบรรพชาสามเณร
ในระดับมาก

45910197: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: EVALUATION PROJECT/ NOVICE ORDINATION/ YOUTH TRAINING

MAHACHULALONGKORNRAJVIDYALAYA UNIVERSITY

PHIRAMAHACHID SRIVIRIYAKULCHAI: AN EVALUATION OF SUMMER NOVICE ORDINATION AND YOUTH TRAINING PROJECT OF MAHACHULALONGKORNRAJVIDYALAYA UNIVERSITY. THESIS ADVISORS: SITIPORN NIYOMSRISOMSAK, Ed.D., SAMUT CHAMNAN, Ed.D., PAIRAT WOGNNAM, Ph.D. 199 P. 2004. ISBN 974-383-765-5

The purposes of this research were to evaluate the summer novice ordination and youth training project of Mahachulalongkomrajvidyalaya University. Through the use of CIPP Model, the research design included the evaluation of basic factor, context, input, process and product. The samples consisted of 123 Project administrators, 322 assistant teachers, 163-novice ordination and youth training, and 205 parents. The total numbers were 815 samples. The instruments used for collecting the data were five - rating scale questionnaires. Statistics used percentage, For the research were means and standard deviation.

The findings of the evaluation were as follows:

Regarding the context, there were agreements between the objectives of project and the Ninth Development Plan (2545-2549) of Mahachulalongkomrajvidyalaya University. Also there were agreements between the objectives and the training course of the project and the social need at the high level.

Regarding the input, the resource speakers believed that the input factors used in the project were personal, resource speaker's knowledge and experience, curriculum of training, place, and both ability and age of trainees suitable at the high level. The budget adequacy and the availability of educational materials were at the median level.

Regarding the Process, the novice and trainees believed that there were agreements between the training and actual implementation at the high level. The suitability of planning and curriculum activity, knowledge and experience, lecture work sheet, environment management and facilitating, content and activities, curriculum, time duration the project were rated at the high level.

Regarding the Product, the guardians believed that their children achieved the objective of the project in the aspect of knowledge, understanding and practice according to Buddhism, pride in Thai culture, leisure, self-discipline, conservation and not involving in drug addict. As a whole, the objectives were achieved at the rate of high level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
คำถามในการวิจัย.....	4
กรอบความคิดในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	12
ประวัติและความเป็นมาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.....	12
บทบาทของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.....	13
การดำเนินกิจกรรมของโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชน	26
ภาคฤดูร้อน.....	
แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม.....	33
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชน	41
ภาคฤดูร้อน.....	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	76
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	77

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	111
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
อภิปรายผล.....	117
ข้อเสนอแนะ.....	133
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	137
บรรณานุกรม.....	138
ภาคผนวก.....	148
ภาคผนวก ก.....	149
ภาคผนวก ข.....	157
ภาคผนวก ค.....	176
ภาคผนวก ง.....	192
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	199

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม.....	28
2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	77
3 แผนการดำเนินการประเมินโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชน ภาคฤดูร้อน ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.....	82
4 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการ กับวัตถุประสงค์หลักในแผนพัฒนามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ระยะที่ 9 (2545-2549).....	91
5 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นด้านบริบท ตามทัศนะ ของผู้บริหาร โครงการ โดยรวมและรายข้อ.....	92
6 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยนำเข้า ตามทัศนะของวิทยากร ที่เลี้ยง โดยรวมและรายข้อ.....	93
7 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยนำเข้า ด้านความเพียงพอของ บุคลากรตามทัศนะของวิทยากร / ที่เลี้ยง โดยรวมและรายข้อ.....	94
8 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยนำเข้าด้านความรู้และประสบการณ์ ของวิทยากร ตามทัศนะของวิทยากร ที่เลี้ยง โดยรวมและรายข้อ	94
9 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยนำเข้าด้านความเพียงพอ ของงบประมาณ ตามทัศนะของวิทยากร / ที่เลี้ยง โดยรวมและรายข้อ.....	95
10 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยนำเข้า ด้านความเหมาะสม ของสวัสดิการตามทัศนะของวิทยากร/ ที่เลี้ยง โดยรวมและรายข้อ.....	96
11 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยนำเข้าด้านความเหมาะสม ของหลักสูตร ตามทัศนะของวิทยากร / ที่เลี้ยง โดยรวมและรายข้อ.....	96
12 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อม ของสื่ออุปกรณ์ ตามทัศนะของวิทยากร / ที่เลี้ยง โดยรวมและรายข้อ.....	97
13 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยนำเข้าด้านความเหมาะสม ของสถานที่ ตามทัศนะของวิทยากร / ที่เลี้ยง โดยรวมและรายข้อ	97
14 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยนำเข้าด้านคุณสมบัติด้านอายุ ของผู้เข้ารับการอบรม ตามทัศนะของวิทยากร / ที่เลี้ยงโดยรวมและรายข้อ.....	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการ ตามทัศนะของผู้บรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน โดยรวมและรายข้อ.....	99
16 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการเกี่ยวกับการวางแผนและการกำหนดกิจกรรม ตามทัศนะของผู้บรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน โดยรวมและรายข้อ.....	100
17 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงตามทัศนะของผู้บรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนโดยรวมและรายข้อ....	100
18 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ของวิทยากร ตามทัศนะของผู้บรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน โดยรวมและรายข้อ.....	101
19 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการเกี่ยวกับเอกสารประกอบ การบรรยายของวิทยากร ตามทัศนะของผู้บรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนโดยรวมและรายข้อ.....	102
20 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและการอำนวยความสะดวก ตามทัศนะของผู้บรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน โดยรวมและรายข้อ.....	103
21 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาและการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร ตามทัศนะของผู้บรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน โดยรวมและรายข้อ.....	104
22 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการเกี่ยวกับระยะเวลาในการจัดโครงการ ตามทัศนะของผู้บรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนโดยรวมและรายข้อ.....	105
23 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลผลิต ตามทัศนะผู้ปกครองโดยรวมและรายข้อ.....	105

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
24 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลผลิตเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตามทัศนะของผู้ปกครอง โดยรวมและรายข้อ.....	106
25 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลผลิตเกี่ยวกับความภูมิใจใน วัฒนธรรมอันดีงามของไทย ตามทัศนะของผู้ปกครอง โดยรวมและรายข้อ.....	107
26 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลผลิตเกี่ยวกับการใช้เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์ ตามทัศนะของผู้ปกครอง โดยรวมและรายข้อ.....	108
27 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลผลิตเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเอง ตามทัศนะของผู้ปกครอง โดยรวมและรายข้อ.....	109
28 แสดงค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลผลิตเกี่ยวกับการใส่ใจอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ตามทัศนะของผู้ปกครอง โดยรวมและรายข้อ.....	110
29 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลผลิตเกี่ยวกับการห่างไกลยาเสพติด ตามทัศนะของผู้ปกครอง โดยรวมและรายข้อ.....	110

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบความคิดในการวิจัย.....	5
2 แสดงรูปแบบการประเมินโครงการของอัลคิน.....	53
3 รูปแบบการประเมินความไม่สอดคล้องของโพรวัส.....	54
4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจตามแบบจำลองซิปป์.....	57